

Skötselplan för Puolva naturreservat i Gällivare kommun

Innehåll

Skötselplan för Puolva naturreservat i Gällivare kommun.....	1
Allmänt	1
Markägare.....	2
Samiska intressen.....	2
Kulturmiljövärden.....	2
Prioriterade bevarandevärden.....	3
Bevarandemål och åtgärder	3
Naturmiljövärden.....	3
Spontant uppkomna bränder.....	4
Främmande arter	5
Friluftsliv och information	5
Vägar.....	7
Övriga anläggningar	8
Bilagor	8

Allmänt

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2024-12-09 om bildande av Puolva naturreservat och anger riktlinjerna och målen för skötseln av reservatet. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. Bevarandemålen styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras.

Reservatet berör även ett Natura 2000-områdena som heter Puolva och Torne Kalix älvsystem, områdeskod SE-0820214 och SE-0820430. Det är därigenom en del av EU:s nätverk av skyddade områden. Skötseln ska även bidra till att uppnå eller bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd för ingående utpekade naturtyper och arter inom ramen för Natura 2000.

Beskrivning av och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 511-12847-2023.

Markägare

Nästan hela naturreservatet ägs endera av Sveaskog eller Naturvårdsverket. I östra delen ingår några enskilt ägda ströängar. I den västra delen finns flera ganska stora ströängar med enskilt ägande samt en samfälld fastighet. I Marsijärv har Soutujärvi fiskevårdsområdesförening under 2011, 2012, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 planterat ut fisk. I Lalvajärvi har Malmberget Koskullskulle Jakt- och fiskevårdsförening under 2012, 2013 planterat ut fisk. I Hietajärvi har under 2010 till 2012 en privatperson planterat ut fisk medan 2013 var det Malmberget Koskullskulle Jakt- och fiskevårdsförening. En privatperson har planterat ut fisk i Hitulajärvi, senast sökt tillstånd 2024. På flera platser i reservatet har fastighetsägarna slätterlador och några av byggnaderna syns på bilder tagna från helikopter vid inventeringar av Länsstyrelsen 2013-08-21, 2016-09-01 och 2020-06-24. se bilaga C för placering.

Större skötselåtgärder som berör annan markägare än Naturvårdsverket ska alltid föregås av samråd med markägaren. Tänk på att vissa skötselåtgärder även kan påverka angränsande fastigheter.

Samiska intressen

Inga kända anläggningar för renskötsel har noterats.

Både Girjas och Laevas har flyttleder som korsar området och använder det som trivselland, vinterland och betesland. Laevas använder även området till förvinterland och vårvinterland. Medan Girjas nyttjar mindre delar till rastbete.

Samråd med berörd sameby ska hållas vid utredning och planering av skötselåtgärder som kan påverka deras verksamhet. Det gäller till exempel naturvårdsbränning, stängsling och friluftslivsanordningar.

Kulturmiljövärden

I reservatet finns ett flertal fornlämningar, bland annat flera härdar och tre boplatsgropar enligt <https://app.raa.se/open/fornsok/>. Vid fältinventeringen noterades flera slätterlador och enstaka husgrunder. Här finns även kulturmiljövärden i form av samiska barktäkter i gamla tallar. Det är viktigt att fornlämningarna bevaras

och att särskild hänsyn tas till fornlämningsmiljöerna så att dessa inte skadas vid skötselinsatser. Röjning samt avverkning av enstaka träd kan bli aktuellt om det krävs för att undvika skador på lämningarna eller för att tydliggöra lämningarna i samband med informationsinsatser.

Samråd ska hållas med Länsstyrelsens antikvarier vid utredning och planering av skötselåtgärder som kan påverka fornlämningar eller kulturmiljövärden.

Prioriterade bevarandevärden

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är dess stora sammanhängande urskogsartade skogar med dess naturlighet, stora biologiska mångfald och höga friluftsvärden. Även områdets opåverkade vattenmiljöer med ett dödisområde som omfattar en mängd sjöar och mindre tjärnar. Liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000.

Bevarandemål och åtgärder

Naturmiljövärden

Reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna ska i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. De delar av skogsmarken som bedöms har brunnit historiskt men genom tidigare skogsskötsel saknar naturliga strukturer, kan brännas i lämpliga intervall i syfte att höja områdets naturvärden och återskapa naturliga strukturer och som ersättning för utebliven naturlig störning. Se bilaga B område 1-7 för vilka områden som skulle gynnas av en naturvårdsbränning. En uppföljningsinventering som gjordes 2020 inför naturvårdsbränning inom Puolva NR, finns sparad i reservatsmappen på G: Naturreservatet i övrigt utgör till största delen en rest av urskogsartad skog i ett annars hårt brukat landskap. Skogen är visserligen präglad av återkommande bränder, men länsstyrelsen gör ändå bedömningen att naturvårdsnyttan av en brand skulle vara lägre än den skada som en hård brand skulle kunna innebära för ingående miljöer och arter. Därför förslås inte naturvårdsbränning i övriga delar av reservatet. Av samma skäl ska även spontant uppkomna bränder släckas inom området. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och

rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag men delar är utpekade som särskilt värdefulla vatten av naturvårdsverket. Utifrån den kunskap vi har om påverkan så är den begränsad till enstaka handgrävda diken som observerats i fält i områdets norra del vid Lintujoki och ett dike norr om Marsijärvi som syns i höjdmodellen. En inventering från 2002 visar på ett dike/kanal mellan två sjöar inom ursprungliga Puolva NR. Om senare inventeringar visar på någon negativ påverkan som skulle kunna åtgärdas genom aktiv skötsel kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta.

Bevarandemål

- Naturvärden samt naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska främst ske genom naturlig succession och naturliga processer med möjlighet till återställningsåtgärder i vattenmiljöer och naturvårdsbränning i vissa delar.
- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Där förutsättningar finns ska skogen ha en stor andel lövträd.
- Förutsättningarna för de enligt art- och habitatdirektivet utpekade arterna och naturtyperna ska bibehållas eller om möjligt förbättras.

Skötselåtgärder

- Utred förutsättningarna för, och genomför naturvårdsbränning i lämpliga delar av skötselområde 1-7.
- Där vattenmiljön påverkas negativt bör restaureringsåtgärder övervägas.

Spontant uppkomna bränder

Spontant uppkomna bränder inom området får släckas. Även ur naturvårdssynpunkt bör dessa bränder släckas utanför skötselområdena för att inte förlora höga naturvärden se bilaga B.

Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Främmande arter

Målsättningen är att främmande arter (till exempel contortatall) som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen inte ska förekomma i reservatet.

Idag finns inga uppgifter om att contortatall eller andra främmande arter finns inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

Bevarandemål

- Främmande arter som till exempel contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Bekämpa främmande arter som upptäcks inom reservatet.

Friluftsliv och information

Puolva nyttjas enligt vad länsstyrelsen känner till av lokalbefolkningen för friluftsliv, jakt samt fiske i sjöarna Haukijärvi, Puolvajärvi samt Marsijärvi. Trots att området nu ges naturreservatsstatus och områdets höga natur- och friluftslivsvärden blir mer kända för allmänheten bedömer länsstyrelsen att antalet ytterligare besökare kommer att påverkas marginellt. En skoterled går igenom reservatet, se bilaga C.

I området finns skoterled, stigar, eldstäder, spänger och andra anordningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det kan finnas behov av ytterligare anläggningar eller upprustning av befintliga anordningar och behovet bör utvärderas. Om behov av ytterligare anläggningar uppstår och det bedöms vara förenligt med reservatets syfte och föreskrifter kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas. Eldplatser fanns på åtminstone 11 platser enligt en inventering från 1974 inom ursprungliga reservatet Puolva. Dessa finns angivna i rapporten "Naturreservatet Puolva, Naturinventering med särskild hänsyn till

vegetation och flora” Länsstyrelsen rapport 1976. Dessa är i behov av upprustning eller iordningställande. Något som behöver prioriteras då eldning ska ske på anvisad plats inom gränsen för det tidigare naturreservatet Puolva. Cykelstigen som är markerad i bilaga C syns tydligt i naturen men saknar markering i övrigt. Längs med stigen finns behov av anordningar som eldplatser kanske främst vid sjön Venejärvi. Eventuella passager av bäckar behöver utredas om behov finns för att slitage inte ska uppstå. Ett punktskikt samt excel finns med inventeringspunkter från 2002 där bland annat eldplatser och andra anläggningar finns utmärkt. Dessa finns även sparade i skötselmappen under Puolva reservatsmappen på G:

Ett vindskydd samt ett utedass, utmärkt i bilaga C, finns vid Haukijärvi och tillhör Malmberget Koskullskulle Jakt- och fiskevårdsförening. Vid Marsijärvi och Pikku Marsijärvi har Soutujärvi fiskevårdsområdesförening flera olika anläggningar där alla är utmärkt i bilaga C förutom spänger som finns runt om sjöarna.

Eftersom länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det finnas sådana som länsstyrelsen inte känner till inom reservatet.

Reservatet saknar iordningsställd parkeringsplats förutom vid fiskeföreningens anläggning vid Marsijärvi. Parkeringsmöjligheter för personbilar finns men man bör utvärdera om dessa ska förbättras. Befintliga parkeringsmöjligheter finns markerade i bilaga C.

Skötselområden och förslag på informationsplatser är markerade i bilaga B.

Information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida samt i appen Naturkartan. Den platsbundna informationen utgörs av en skylt med information om reservatet och vilka regler som gäller. Det ska framgå av informationsskyltarna att området även ingår i Natura 2000. För placering av informationsskylt utanför reservatets gräns, vilket föreslås vid Soutujärvi fiskevårdsområdesförenings anläggning finns inget avtal med föreningen. Förslagsvis ordnas ett avtal när skyltningen blir aktuell. För den befintliga skyltningen vid sjön Puolvajärvi behöver skyltens justeras utifrån den nya gränsen samt att ”skylten är placerad här” punkt visar fel placering.

Skötselmål

- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets natur- och kulturmiljövärden och vad man bör tänka på vid besöket.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.
- Underlätta för besökaren att efterleva förbudet att elda på annat än på iordningsställda platser.

Skötselåtgärder

- Information om naturreservatet publiceras på länsstyrelsens hemsida samt i appen Naturkartan i samband med bildandet av reservatet.
- En informationsskylt sätts upp i anslutning till reservatet, förslagsvis vid dom platser som anges i Bilaga C.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.
- Utreda skick och placering av befintliga anläggningar inom skötselzon 8, framförallt eldplatser.

Vägar

Nuvarande avtalade tillfartsväg till reservatet är österifrån från väg 865 (bilaga D).

Lämpligaste tillfartsvägen till reservatet från allmän väg är både västerifrån från Skaulo. Men även österifrån från Vettasjärvi och väg 865 där vi i dagsläget har ett vägavtal tecknat med Sveaskog. Avtalad väg markerad med lila i bilaga D enligt hur avtalad sträckning såg ut 2018-07-01. Avtalet innebär att Staten äger rätt att för naturreservatets behov och dess besökare nyttja vägen. Sveaskog är inte skyldiga att hålla vägen i bättre skick än vad som krävs för deras egen verksamhet och garanterar inte heller vägarnas framkomlighet.

Skulle vägen behöva nyttjas för transporter som ej är att anses som ordinära för ett naturreservat såsom vid brand, stormfällningar och tyngre anläggningsåtgärder, ska Staten inhämta tillstånd från Sveaskog. Länsstyrelsen har vid beslutstillfället ingen kännedom om vägens skick. Men vägen från sjön Puolvajärvi till sjön Haukijärvi har varit i dåligt skick länge.

Skötselmål

- Länsstyrelsen ska ha kännedom om vägens skick för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.

Skötselåtgärder

- Vägens status kontrolleras i samband med tillsyn av reservatet.

Övriga anläggningar

Inom reservatet finns ett antal slätterlador. De flesta ligger på privata fastigheter inom vilka pågående markanvändning undantagits i reservats föreskrifterna och förvaltas inte av förvaltaren. I de fall Naturvårdsverket är markägare har troligen ägandet av ladorna övergått till fastighetsägaren. Ingen känd förvaltning krävs av dessa lador. På Sveaskogs fastighet ligger det fyra byggnader som identifierats från helikopterbilder och finns markerade i bilaga C samt shapen ”Anläggningar mm_punkter”. Dessa fyra byggnader ligger på Sveaskogs fastighet och är då under Sveaskogs försorg. Sveaskog har meddelat i externremissen att dom inte känner till några andra anläggningar. Kring sjön Marsijärvi och Pikku Marsijärvi finns flera anläggningar som fiskeföreningen förvaltar. Spänger finns kring hela sjön och är ej markerad på karta. Andra anläggningar som raststuga, WC, vedbod, parkering, vindskydd, eldplatser, bryggor och fiskhinder finns markerade på bilaga C. I rapporten ”Naturreservatet Puolva, Naturinventering med särskild hänsyn till vegetation och flora” Länsstyrelsen rapport 1976 nämns även att vissa sjöar inom ursprungliga naturreservatet har dämats för myrslätter.

Reservatsbildningen innebär inte att länsstyrelsen tar på sig något underhåll av *anläggningar* utan detta kommer även fortsättningsvis att ske genom *ägarens* försorg.

Det kan finnas anordningar och anläggningar inom reservatet som länsstyrelsen inte känner till.

Föreslagna anläggningar finns i kapitlet friluftsliv och information.

Bilagor

- A. Översiktskarta
- B. Informationsplats och skötselområden

C. Kända anläggningar

D. Vägavtal, enligt hur det såg ut 2018-07-01

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-12847-2023

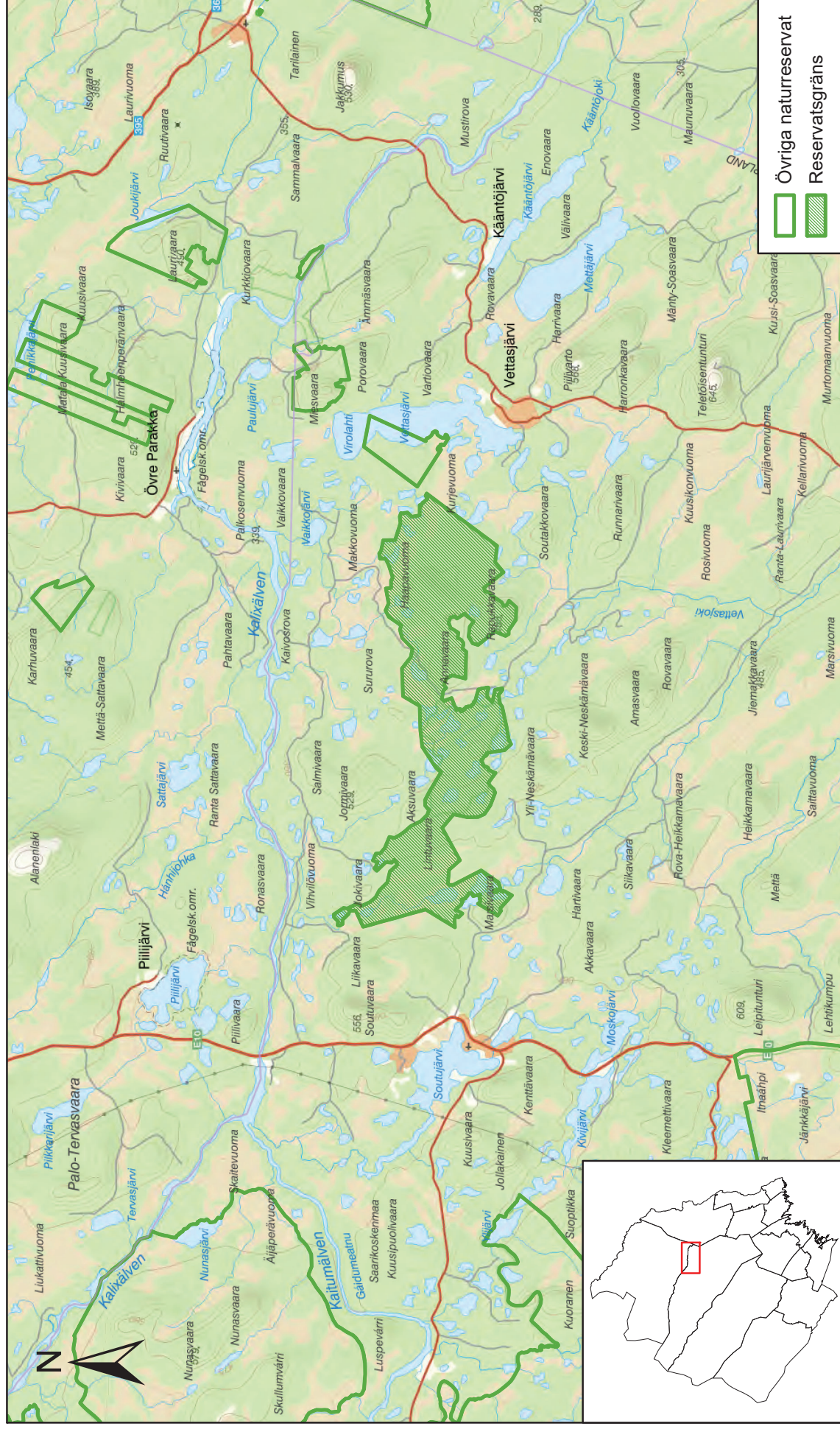
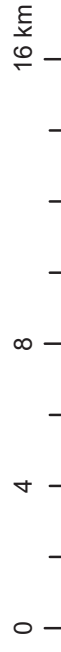
NVR ID 2001259

Bilaga A

Puolva

Gällivare kommun

Skala: 1:200 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-12847-2023

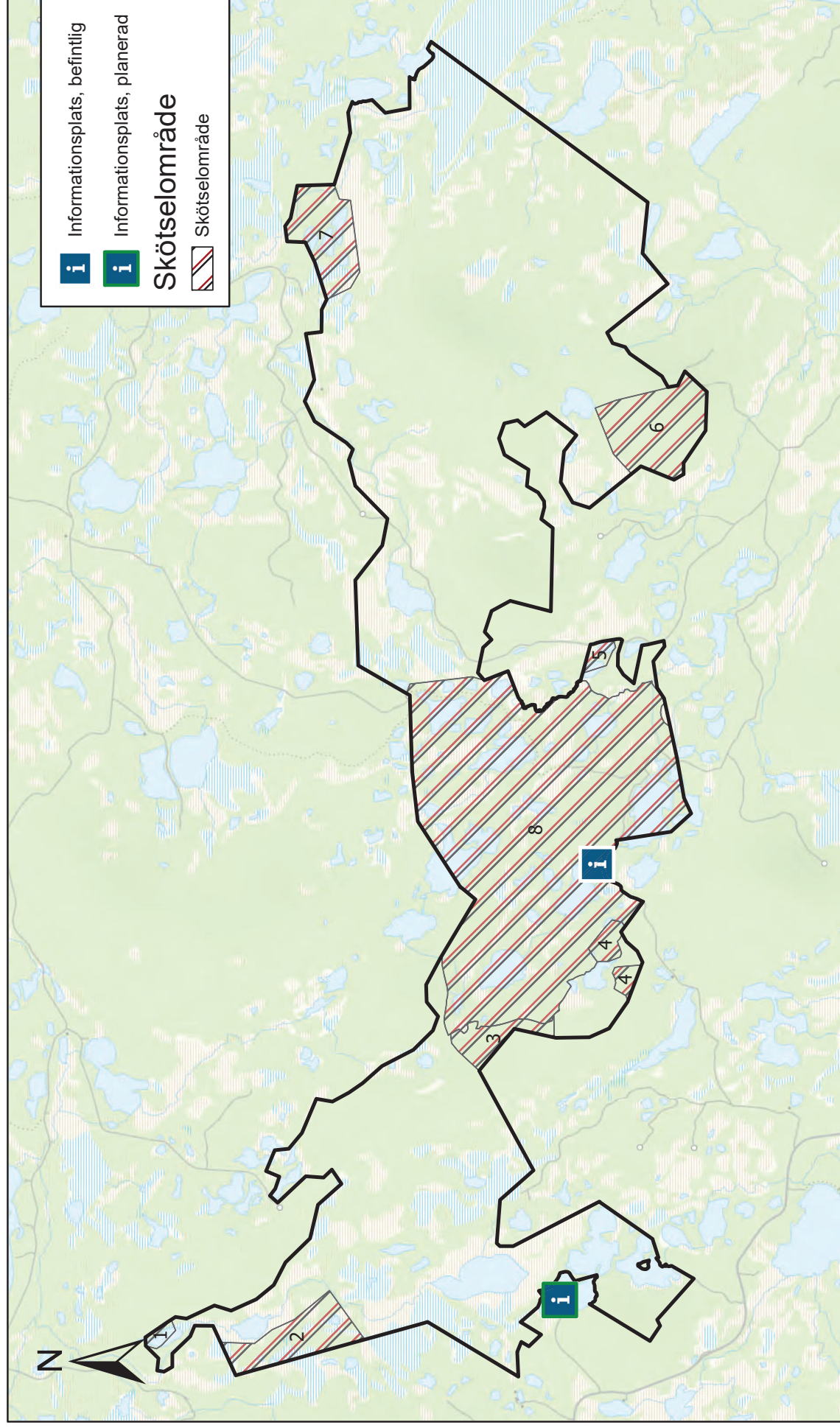
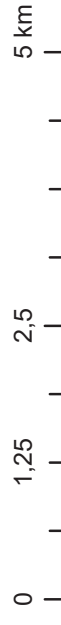
NVR ID 2001259

Bilaga B

Puolva

Informationsplats och skötselområden

Skala: 1:65 000

Diariennr 511-12847-2023

NVR ID 2001259

Bilaga C

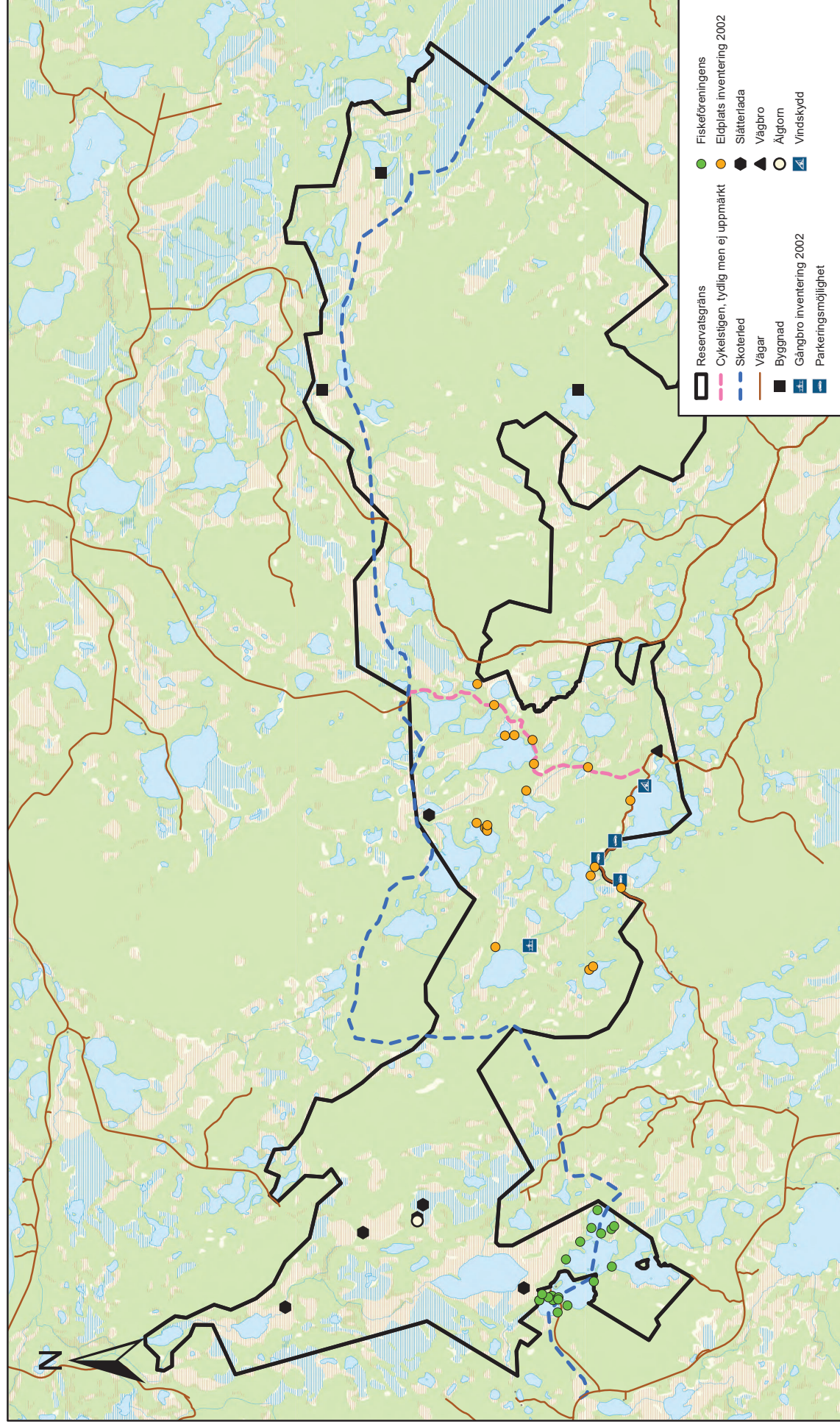
Puolva

Kända anläggningar

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:65 000

0 1,75 3,5 7 km

Diariennr 511-12847-2023

NVR ID 2001259

Bilaga D

Puolva

Areal: ca 4754 ha

Länstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:95 000

